

A XIX-a Conferință internațională – multidisciplinară
„Profesorul Dorin PAVEL – fondatorul hidroenergeticii românești”,
CLUJ NAPOCA, 2019

ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A TINERILOR ABSOLVENȚI

Carmen BAL, Carmen Ioana IUHOS

SCHOOL AND PROFESSIONAL ORIENTATION OF YOUNG GRADUATES

School and professional orientation is among the major goals of the school, called to prepare the youth for its functional integration into our society, now in a swift and rapid change. From the top of the page there is a point, at least a fugitive, of the moments that the activity of school and professional orientation in the last decades has proposed in our country. The aim of the paper is to outline a panorama of school and professional orientation, on the other hand, the present paper aims to present a series of materials that, by their theme, respond to a series of problems of order theoretical (psychological, sociological, pedagogical, medical etc.) and practical-applicative, which requires the school and professional orientation in the concrete conditions of the III Millennium education and economy.

Keywords: orientation, professional development, personal development, professional development

Cuvinte cheie: orientare, profesională, dezvoltare personală, dezvoltare profesională

1. Introducere

Orientarea școlară și profesională se înscrie printre obiectivele majore ale școlii, chemată să pregătească tineretul pentru integrarea lui funcțională în societatea noastră, actualmente în plină și rapidă schimbare. Din capul locului se impune o punctare, măcar fugitivă a

momentelor, pe care le-a propus activitatea orientării școlare și profesionale în ultimele decenii, în țara noastră.

Tinerii absolvenți de învățământ preuniversitar și universitar trebuie să se aștepte la o piață a muncii în continuă schimbare, care presupune perfecționarea continuă a competențelor. În consecință, orientarea profesională trebuie să se adapteze la aceste condiții schimbătoare și să-i pregătească pe tineri să se adapteze la un mediu care se schimbă constant.

Orientarea școlară și profesională poate fi predată ca temă de sine stătătoare, poate fi integrată într-o disciplină interdisciplinară sau în activitățile extracurriculare. Activitatea de orientare se poate concretiza sub forma informării, consilierii, evaluării competențelor, practicii în producție, discuției cu profesioniștii, învățării la locul de muncă, jocurilor cu specific sau cursurilor de familiarizare cu alte tipuri de învățământ.

Profesorii joacă un rol important în acest proces, integrând discuțiile despre traseele școlare și profesionale în lecții, însă, în prezent, esențială este colaborarea cu diverse părți interesate (de ex., consilieri școlari, specialiști în orientare școlară și profesională, părinți și angajatori). În acest fel, o educație pentru carieră eficientă îi va apropia pe elevi și profesori de lumea de dincolo de perimetrul școlii.

2. Orientarea școlară și profesională

Orientarea școlară și profesională (O.S.P.) reprezintă ansamblul acțiunilor opționale și consultative realizate prin modalități pedagogice, generale și speciale, subordonate, din punct de vedere al conținutului, dimensiunii tehnologice/aplicative a educației, iar din perspectiva metodologică activității de asistență psihopedagogică și socială a cadrelor didactice, elevilor și părinților, proiectată la nivelul sistemului de învățământ.

Din perspectiva conținutului, orientarea școlară și profesională reprezintă un subsistem al dimensiunii tehnologice a educației care vizează formarea-dezvoltarea capacităților generale și specifice ale elevilor de implicare a cunoștințelor științifice în diferite situații și contexte psihosociale (economice, culturale, politice, comunitare etc).

Din perspectivă metodologică, orientarea școlară și profesională reprezintă un subsistem al activității de asistență psihopedagogică a cadrelor didactice, elevilor și părinților, proiectată și realizată la nivelul sistemului de învățământ, într-un cadru instituționalizat. Analiza activității de O.S.P. la nivelul unui concept pedagogic fundamental presupune delimitarea principiilor și a funcțiilor sale fundamentale care

determină liniile principale de acțiune definite prin intermediul obiectivelor generale și specifice..

Principiile O.S.P. sintetizează cerințele care trebuie respectate de cei implicați în activitatea de orientare școlară și profesională a elevilor. Sunt relevante cinci principii fundamentale:

a) principiul corelării acțiunilor tuturor factorilor O.S.P. (școală, familie, comunitate educațională națională, teritorială, locală) în condițiile creșterii rolului managerial al organizației școlare;

b) principiul realizării concordanței dintre aspirațiile și capacitățile elevului și cerințele dezvoltării sociale exprimate în plan economic, politic, cultural, la nivel național, teritorial, local;

c) principiul (auto)formării - (auto)dezvoltării elevului în vederea elaborării și a definitivării proiectului de (auto)orientare școlară și profesională;

d) principiul pregătirii psihopedagogice a elevilor și a părinților în vederea definitivării sfatului final de O.S.P. în condiții sociale optime;

e) principiul valorificării trăsăturilor pozitive ale fiecărei personalități în vederea activizării tuturor resurselor de (auto)formare - (auto)dezvoltare permanentă a elevului pe tot parcursul procesului de O.S.P.

Conținutul activității de O.Ș.P. implică adoptarea unui model conceptual formativ, care pune accent pe "necesitatea educării permanente a personalității" în vederea optimizării procesului de integrare socială a acesteia conform diferitelor roluri și stataturi asumate, la nivel instituțional.

Modelul conceptual formativ este superior altor modele exersate în practica pedagogică: modelul psiho-fiziologic, care pune accent doar pe depistarea anumitor însușiri individuale; modelul motivațional, care pune accent doar pe depistarea "intereselor"; modelul clinic, care pune accent doar pe "dezvăluirea înclinațiilor", în termeni de "psihodiagnoză", realizabilă prin "teste proiective".

Stilul personal, informațiile și experiența particulară a fiecărui cadru didactic în acest plan îmbogățesc imaginea copiilor asupra profesiilor, le deschid alternative și orizonturi mai largi de integrare socio-profesională ulterioară. Acest lucru nu exclude preocuparea sistematică pentru o orientare științifică, consecventă și profesionistă.

Domeniul orientării școlare și profesionale este atât de larg încât toți profesorii pot aduce ceva nou fără a se repeta, dar nici atât de comun încât să nu facă obiectul unei preocupări și specializări de sine stătătoare. În plus, anumite fațete ale muncii nu pot fi transmise în cadrul unor ore obișnuite de curs; acestea presupun contacte directe și experiențe nemijlocite cu oameni, materiale și activități fizice și

intelectuale din lumea muncii.

Procesul de educație și formare profesională desfășurat în școală constituie puntea necesară trecerii spre lumea muncii și a vieții sociale adulte.

3. Cercetarea privind orientarea școlară la nivel de preuniversitar

Pentru aceasta, s-a conceput și realizat un chestionar, prin care se culeg datele necesare, analizării și prelucrării prin proceduri sociologice.

Pe baza datelor furnizate de prezenta cercetare, profesorii, cât și părinții, au posibilitatea de a a-și focusa atenția asupra acelor aspecte ale orientării școlare și profesionale, care vin în întâmpinarea nevoilor nemijlocite ale elevilor.

Studiul nostru exploratoriu s-a bazat pe aplicarea unui chestionar, prin care li s-a cerut elevilor să-și exprime preferințele legate de liceul pe care ar dori să-l urmeze, filierele, profilurile, specializările și calificările acestuia. Subiecților li s-a solicitat totodată să arate care sunt motivele pentru care au optat pentru o anumită școală.

La filiera teoretică, situația se prezintă ca în graficul de mai jos. Se observă că există o diferență de doar 6 procente între specializările matematică – informatică și științele naturii.

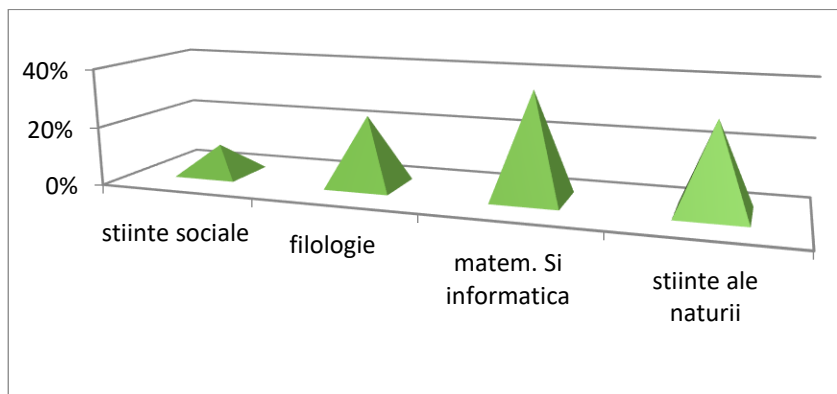

Fig. 1 Grafic reprezentând opțiunile elevilor la filiera teoretică

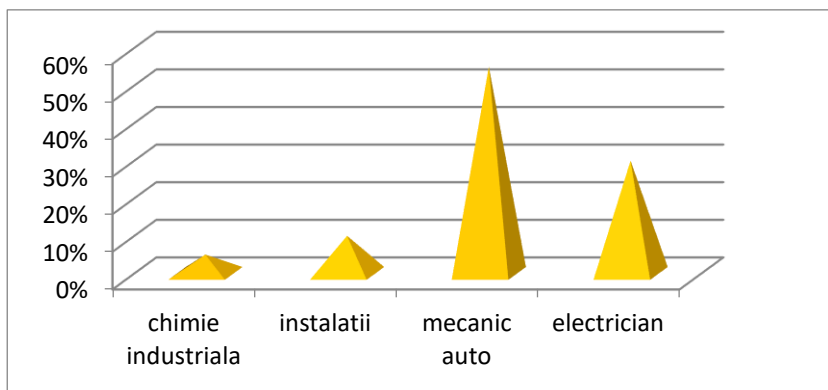

Fig. 2 Grafic reprezentând opțiunile elevilor pentru profilului tehnic, filiera tehnologică

Graficul de sus atrage atenția asupra faptului că tot mai puțini elevi sunt interesați de specializări precum: chimie industrială, construcții, instalații și lucrări publice. Acesta înseamnă că oferta de școlarizare trebuie să fie sensibilă la schimbările socio - economice și să se adapteze acestora.

4. Concluzii

■ În ceea ce privește motivația alegerii unui anumit liceu/profil, studiul arată că cei mai mulți respondenți consideră că optează pentru un anumit liceu pentru că le place un anumit profil al acestuia.

Pe locul doi în alegerea opțiunii, la o diferență semnificativă față de celelalte opțiuni se situează prestigiul școlii, care înseamnă fie renumele pe care acesta și l-a dobândit de-a lungul timpului, fie dotarea acestuia, fie renumele profesorilor care predau în acea școală.

Pe locul trei în privința opțiunilor se află interesul elevilor pentru anumite domenii cunoscându-și deja aptitudinile proprii. O parte dintre viitorii liceeni știu încă de acum ce meserie/profesie ar dori să îmbrățișeze.

■ Elevul trebuie pus să aleagă între diferite alternative, să selecteze, să compare, și să decidă asumat propriul viitor. De aceea, insistăm asupra necesității derulării unor programe de autocunoaștere, orientare școlară, și profesională, prin care elevii să devină capabili să-

și stabilească propriul traseu educațional, să știe unde și cum trebuie căutat un loc de muncă, cum se alcătuiește un CV, o scrisoare de intenție etc.

■ Realizarea unui proiect imaginar de dezvoltare personală și profesională a propriei cariere, viitorul angajat se poate delimita de stereotipurile legate de muncă, de lipsa de încredere în forțele proprii și se poate implica activ în construirea propriului viitor profesional. Necesitatea de autoafirmare, de acțiune, de compensare, de succes, de independență și de autonomie trebuie să aibă ca punct central orientarea școlară și profesională.

BIBLIOGRAFIE

[1] Colceru, V., *Imaginea de sine premisă și rezultată a imaginii despre lume*, Editura Eminescu, București, 2000.

[2] Dancsuly, A., Ciurea, R., Laszloffy, *Autocunoașterea, condiție esențială a orientării școlare și profesionale*, în Salade, D., *Contribuții la orientarea școlară și profesională*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2001.

[3] Iluț, P., *Sinele și cunoașterea lui*, Iași, Editura Polirom, 2001.

[4] Jigău, M., *Consilierea carierei*, Editura SIGMA, București, 2001.

[5] Jigău, M., *Consiliere și orientare*, Ghid CNROP, București, 2000.

[6] Pavelcu, V., *Cunoașterea de sine și cunoașterea personalității*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980.

Prof.Dr.Ing. Carmen BAL
Universitatea Tehnică din Cluj Napoca,
Departamentul de Specialitate cu Profil Psihopedagogic
bcarmen58@gmail.com

Dr. Ing. Carmen Ioana IUHOS
inginer S.A. Someș Cluj Napoca,
bic_tkd@gmail.com

